

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 81/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Heinrich, vo veci namietaného porušenia základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 4 Cb 23/2014 zo 16. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 23/2014 a jeho uznesením zo 16. septembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľke bola uznesením okresného súdu 11. júla 2019 vydaným súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie z 11. júla 2019“) uložená povinnosť zaplatiť v stanovenej lehote súdny poplatok za vyhotovenie rovnopisov podaní s prílohami (spracovanie podania v listinnej forme) v sume 9 € podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

3. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu z 11. júla 2019 sťažnosť, ktorou navrhla citované rozhodnutie okresného súdu zrušiť z dôvodov, ktoré zopakovala aj v konaní o ústavnej sťažnosti. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 11. júla 2019 však zamietol.

4. Sťažovateľka zdôrazňuje, že okresný súd v napadnutom konaní dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávnemu výkladu príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (najmä § 125 ods. 3) a tiež § 821 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“, v aj citáciách „ZoS“), ktorý bol zavedený zákonom č. 152/2017 Z. z. Týmto zákonom sa zmenila od 1. januára 2018 aj pôvodná položka 20a zákona o súdnych poplatkoch. Vytvorila sa tak paradoxná situácia, keď:

„a) od 1.7..2017 do 31.12.2017 sú advokáti – právnické osoby podľa § 821 ods. 3 ZoS povinní súdu doručovať elektronicky, za toto podanie by ich klientom (v zmysle súčasného znenia § 2 ods. 1 ZSP sú len oni poplatníkom) mal byť zároveň uložený poplatok

podľa položky 20a vo výške 3,- € alebo 10,- € (status advokátov – fyzických osôb sa v tomto čase v zmysle § 101 cd ZoS vo vzťahu k doručovaniu dokumentov súdu ničím nezmenil).

b) od 1.1.2018 do 30.6.2018 advokáti – fyzické osoby ešte nie sú v súlade s § 101cd ZoS povinní doručovať súdu podania elektronicky, čo znamená, že nie sú poplatníkom podľa § 2 ods. 1 písm. f) ZSP, a teda im nemôže byť uložená ani sankcia podľa zmenenej položky 20a Sadzobníka.“

5. Podľa sťažovateľky novela zákona o súdnych poplatkoch nebola urobená celkom dôsledne a „vyrubovanie troj- resp. desať-eurových súdnych poplatkov za elektronické podania advokátov – právnických osôb po 1.7.2017 je v rozpore so zásadami a princípmi všeobecnej spravodlivosti“ a nedal jej žiadnu odpoveď na jej námietku uvedenú v sťažnosti, že „Na uplatnenie spornej poplatkovej povinnosti je nevyhnutné nazerat' v zmysle článku 16 ods. 1 CSP z hľadiska aplikácie známych kolíznych pravidiel výkladu právnych noriem, podľa ktorých v prípade aplikácie zásady:

a) *lex superior derogat legi inferiori* - majú CSP, ZoS a ZSP rovnakú právnu silu (*ide o zákon*),

b) *lex specialis derogat legi generali* - je § 821 ods. 3 ZoS špeciálnym právnym predpisom vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam CSP o doručovaní, rovnako má povahu špeciality aj vo vzťahu k ZSP,

c) *lex posterior derogat legi priori* - § 821 ods. 3 ZoS je neskorším predpisom vo vzťahu k CSP aj k položke 20a ZSP.

Ak súd pri aplikácii čl. 16 ods. 1 CSP v súvislosti s posúdením poplatkovej povinnosti zohľadní uvedený vzťah špeciálneho ustanovenia § 821 ods. 3 ZoS s ostatnými právnymi predpismi, podľa ktorých postupuje, vrátane stále platnej položky 20a Sadzobníka, môže dospieť iba k takému záveru, že táto poplatková povinnosť nevzniká. Vo vzťahu k osobitnej skupine subjektov sa predmetná právna norma stala účinnosťou § 821 ods. 3 ZoS obsolentnou, teda na jej základe už nemožno vyrubovať súdne poplatky v takýchto prípadoch. Pokiaľ právny zástupca žalobcu splnil svoju povinnosť a podal podanie elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom, tak samotný žalobca nemôže byť za toto sankcionovaný vyrubovaním súdneho poplatku.

Podotýkame, že okresný súd pri rozhodovaní sudcom zdôvodňoval svoj právny názor len na znenie položky 20a Sadzobníka platného do dňa 31.12.2017, avšak bez posúdenia ďalších právnych noriem (CSP, ZoS, ZSP,) a bez posúdenia kolíznych pravidiel výkladu právnych noriem. Sudca tým aplikoval na tento prípad nesprávne právne predpisy, čím postupoval arbitrárne.“

6. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením vydaným v tomto konaní, napadnuté uznesenie okresného súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa aj náhrady trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. V súlade s čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. V súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Sťažovateľka sa domáha zásahu ústavného súdu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa

čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru, ktoré však slovne označila iba ako právo na spravodlivý súdny proces, teda ústavný súd vyvodil, že v podstate namieta asi základné právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Predmetom konania ústavného súdu je tak rozhodovanie o namietanom porušení základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo podľa sťažovateľky dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením, ktorým bola zamietnutá sťažnosť smerujúca proti uzneseniu okresného súdu z 3. januára 2019 vo veci uloženia povinnosti zaplatiť za spracovanie podania v listinnej podobe súdny poplatok v sume 9 € podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 2 ods. 1 písm. f) zákona o súdnych poplatkoch.

16. Ústavný súd sa najskôr zaoberal otázkou, či sú naplnené predpoklady meritórneho prejednávania ústavnej sťažnosti (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde⁴), a dospel k záveru, že ide o zjavne neopodstatnený návrh v zmysle ustanovenia § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Uvedené ustanovenie v záujme racionality a efektivity konania pred ústavným súdom dáva tomuto súdu kompetenciu posúdiť „prijateľnosť“ návrhu pred tým, ako dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom, pričom ide o špecifickú a relatívne samostatnú časť konania, ktorá nemá charakter kontradiktórneho konania, keď ústavný súd môže obvykle rozhodnúť bez ďalšieho, len na základe obsahu napadnutého rozhodnutia orgánov verejnej moci a údajov obsiahnutých v samotnej ústavnej sťažnosti. Ak potom sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu (opatreniu alebo inému zásahu) orgánu verejnej moci, považuje ju ústavný súd spravidla za zjavne neopodstatnenú, ak napadnuté rozhodnutie (opatrenie, zásah) nie je vzhľadom na svoju povahu, namietaným vadám konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, spôsobilé porušiť základné práva a slobody sťažovateľky alebo ak ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia.

17. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach posudzovanej veci nejde o zložitý prípad (hard cases) majúci ústavnoprávny význam, a to vzhľadom na procesný charakter napadnutého uznesenia, ktorým sa potvrdilo uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom o vyrubení súdneho poplatku v sume 9 €. Z hľadiska materiálneho preto

v rozsahu sťažovateľkou uvádzaných dôvodov nemohlo dôjsť k porušeniu ňou označených práv.

18. Ústavný súd dodáva, že nie je jeho úlohou perfekcionistacky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu ako postup contra legem – protiústavnosť konania nezaloží.

19. Prípadná poplatková povinnosť, ktorá vznikla advokátovi, nemôže byť sama osebe dôvodom zásahu do samotnej podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak navyše okresný súd v bodoch 2 a 3 sťažovateľke jasne a rozumne vysvetlil, na základných akých právnych úvah rozhodol o zamietnutí jej sťažnosti a z ústavného hľadiska je rozhodnutie okresného súdu primeraným spôsobom odôvodnené (bez ohľadu na to, že jej nedal priamo odpoveď na námietku špecifikovanú v bode 5, pozn.). Rozhodovanie vo veci uloženia súdnych poplatkov (procesné rozhodnutia) navyše patrí výlučne do právomoci všeobecného súdu, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (m. m. sp. zn. III. ÚS 292/2018).

20. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá nevyklučuje, aby záujem na riadnom výkone spravodlivosti ospravedlnil určité finančné obmedzenia prístupu jednotlivca k súdu. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok v súvislosti s podaním na všeobecnom súde v civilnom konaní nemôže byť preto považovaná za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by bolo samo osebe nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP vo veci Podbielski a PPU Polpure proti Poľsku z 26. 7. 2005, bod 63, sťažnosť č. 39199/98).

21. Pokiaľ sťažovateľka v konkrétnostiach ústavnému súdu predostiera námietky, ktorými brojí proti ústavnej udržateľnosti všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré neboli dôsledne schválené (pozri bod 5), ústavný súd konštatuje, že tieto námietky nemôžu byť predmetom preskúmavania zo strany ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavnoprávna relevancia tohto druhu námietok môže byť zo strany ústavného súdu preskúmaná v prípadnom konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, kde však sťažovateľke zjavne chýba procesná legitímácia na podanie návrhu na začatie konania (§ 74 zákona o ústavnom súde a contrario).

22. S prihliadnutím na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že medzi argumentáciou sťažovateľky o neústavnosti v jej veci aplikovaných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. To isté sa týka aj namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 (ods. 1, pozn.) ústavy, ktoré v ústavnej sťažnosti sťažovateľka ani riadne neodôvodnila.

23. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu